Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ЗАМАН

2011 жыл 23-чю декабрь, байрым кюн. № 244 (18915)

Багъасы 3 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Послание

Президент политика системаны игилендириую амалларын туура этгенди

Тюнене Дмитрий Медведев Федеральный Жыйылыуугъа Послание бла сёлешгенди. Анда политика системаны айныгъу жаны бла кесини бир къауум башламчылыкъларын туура этгенди, ич эмда тыш политиканы баш магъаналы ишлерини, экономиканы бла социальный сферады жангыртыуну юслеринден кесини оюмун билдиргенди.

Айырылуланы эмда граждан обществону юслеринден айта, Президент жамауатлыбызны сёзюо, аны социальный тирилиги да иючленнгеллерин белгилегенди, анга арт ыйыкълада болгъан ишле да шагъаткълыкъ этгенлерин эсгертгенди. «Адамларыбызгъа кесперини оюмларын ачыкъ айтыргъа, сайлау этерге да берилген эркинликге къоруланадыла,-дегенди ол.-Алай Россейни гражданларыны акъыллараын терсине бурургъа, алдаргъа, аланы аралларына суукълыкъ салыргъа кюрешгенле бардыла да, биз провокаторланы бла экстремистлени жолларын кесерикбиз, тышындан ич ишлерибизге къатышыуну да арталлыда унарыкъ тюйюлбюз».

Экономика жаны бла да, Президентни оюмуна кёре, биз кризисге дери болгъан кёрюмдюлеге жеттенбиз. Мюлк болум тийишлисича айныйды, къыралны борчу ёсмейди. Россей дуниядаэкономика иючлюлюгю бла алтынчы къырал болгъанды. «Кризисни къыйын кезиую нефтъден тюшген файдаланы жыйышдырыу тюз амал болгъанын кёргюзтгенди. Ма аны хайырындан Правительство, Россейни Банкы да къыралны валюта къыллыкъдан къутхаргъандыла.

Биз промышленность, къурулуш предприятиялагъа бла компаниялагъа,гитче бизнесге, эл мюлк товарла чыгъарыучулагъа уллу болушлукъ этгенбиз. Саулай алып айтханда, Россейде кризисге къажау мадарла кёп башха къыралладан эсе хайырлы болгъандыла»,-дегенди Дмитрий Медведев.

Посланияда демографияны, сабийлени, анаданы къоруулауну мадарларыны юслеринден да айтылгъанды, шарт борчла да салынгандыла. Анда белгиленненгенича, тёрт жылны ичинде къыралда алты миллиондан аслам бала туугъанды (аны уа ахыр 20 жылда рекордха санаргъа болукъду). Ёлгенлени саны уа иги да азайгъанды.

Адамны жашагъан ёмюрю да Россейни тарыхында биринчи кере ёсгенди: эр кишилени 69, тиширыуланы уа 75 жылгъа дери . «Бизде аллай зат шёндюге дери болмагъанды. Бир заманда да угъай! Айхай да, ол кёрюмдюле андан да бек ёсерге керекдиле. Саулукъ сакълауну ишин жангыча къарауну программасы да ма ол мурат бла жарашдырылгъанды. Аны тамамлауну битеу мадарлары да этилгендиле»,-дегенди Президент.

Аскерге бла аскерчилени социальный болумларына ол энчи эс бургъанды. Сауутланыуну 2020 жылгъа дери къурал программасы жарашдырылгъанын айтып,Дмитрий Медведев анда сауутланы бла аскер техниканы жангы тюрлюсюн чыгъарыугъа баш магъана берилгенин чертгенди. «2010 жылгъа аскерде къуллукъ этгенлени саны миллионнга жеттенди. Ол а керти окъуна заманнга тийишли эмда къарыулу Сауутланнган иючлени къурагъа онг бергенди.

Аскерлени жангы,бийик технологиялы тюрлюсю да къуралгъаны-Хауа-космос къоруулануыну иючлери. Аскер хазырлыкъ да айныгъанды. Келир жылдан башлап аскерчилеге тёленнген хакъ юч кереге ёсерикди. Пенсиялары да аланы орта эсеп бла 1,6 кереге кёбейирикди. Алагъа жыл сайын бек аздан 2 процент кёшулуп барлыкъды»,-деп билдиргенди.

Басмагъа **ТЕКУЛАНЫ Хауа** хазырлагъанды.

КъМР-ни ПАРЛАМЕНТИНДЕ

Депутатла баш финанс документни бирден дурус кёргендиле

КъМР-ни Парламентини тюнене болгъан кезиулю жыйылыуу энчи магъананы тутханды. Анда «Къабарты-Малкъар Республиканы 2012 жылгъа эмда 2013-2014 план жылларгъа республиканы бюджетини юсюнден» КъМР-ни законопроекти ючюнчю, ахыр окъулууунда къабыл кёрюлгенди.

Бюджет,налогла эмда финансла жаны бла комитетни председателли Каншоуби Ахохов аны экинчи окъулууундан сора КъМР-ни Правительствосундан юч письмо келгенин билдиргенди. Алада Россей Федерацияны бир-бир законлары тюрленнгеллери, быйыл целевой жол фонд къуралгъаныны юсюнден да эсгертгенди. Дагъыда Лескен райондан да библиотека бла байламлы тилек этилгенди. Депутат Татьяна Саенкодан да бир ненча тюзетиу тюшгенди. «Законопроект ючюнчю окъулууна ала барысы да эсге алынып хазырланнгандыла»,-дегенди Каншоуби Ахохов.

Алай бла депутатла республиканы баш финанс документин бирча ыразылыкъда саулай къабыл кёргендиле. Аланы аны бла жыйылыуну бардыргъан спикер Чеченланы Ануар алгъышлагъанды.

Жыйылыуда республиканы бюджет бла байламлы дагъыда бир законопроект сюзюлгенди –«Къабарты-Малкъар Республиканы 2011 жылгъа республиканы бюджетини юсюнден» КъМР-ни Законуна тюрлениуле кийириую юсюнден». финансла министр Азрет Бишенов ангылатханыча, бюджетге тюрлениуле кийириую сыльтауы анга ачха къошулгъаны бла байламлыды. Къошакъ ачха уа федеральный бюджетден, «Итана» проектге кёре, эл мюлк ишден да тюшеген. Целевой жол фонд къуралгъаны, культурада ишлегенлени иш хакъларын бир жолгъа иги кесекге кётюрюрге тюшгени себепли къоранчла да кёбейгендиле.

Аны бла байламлы республиканы бюджетни файдаларын бла къоранчларын жангыдан тергерге керек болгъанды. Алай бла файдала 23 миллиард 182 миллион сом, къоранчла да 24 миллиард 595 минг сом ёлчемде тохтатыдырылгъандыла. Дефицит а 1 миллиард 412 миллион сомду. Бу законопроект ма ол халда къабыл кёрюлгенди.

Келир жыл 1-чи январьдан Россей Федерацияны бир ненча закону ючлерине киргенлери бла байламлы бир-бир финанс документлеге, ол санда Бюджет кодексге да, тюзетиуле кийириледиле. «Къабарты-Малкъар Республикада бюджетни къурауну эмда бюджет бла байламлы ишлени юслеринден» Законну да тюрлендиригге тюшгенди. Каншоуби Ахохов РФ-ни Законларында тюзетиуле бир къауум марталаны барысына да бирча этиу бла байламлы болгъанларын ангылатханды, КъМР-ни законопроекти да 1-чи эмда 2-чи окъулуулларына жангыртылып берилгенин билдиргенди. Аны да депутатла бир тюрлю чырмаусуз къабыл кёргендиле.

«Къабарты-Малкъар Республикада кадет билим бериую юсюнден» законопроектге жеттенде уа,даулашла чыкъгъандыла. Парламентни право жаны бла бёлюмю федеральный законда «кадет билим бериу» деген ангылам болмагъанын, «кадет кадрланы хазырлау» деп жазаргъа кереклисин эсгертгенди. Каншоуби Ахохов а «кадет кадрланы хазырлау» деген ангылам да жокъду деп, «Билим бериую юсюнден» жангы федеральный законну сакъланы, жаңа кадет билим бериую юсюнден айтылыр деп ышанабыз,дегенди. Депутатла аны къабыл кёргендиле эмда бу законопроектни жангыдан хазырлаугъа къайтарыргъа оноу этгендиле.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Байрам

Сууаплыкъда марда жокъ

Жыл сайын саулукълары осал сабийлени Жангы жылны аллында къуандыргъан ахшы тёрете айлана барады. Тюнене «Кесинги хорла!» деген ат бла аллай байрамны алагъа деп КъМР-ни Билим бериу эм илму министерствосу, Сабийлени бла жаш тёлюню творчествоlу жаны бла юйретиу республикалары ара эм Художествоlу творчествону айныгъу бла юйретиу республикалары ара биригин бардыргъандыла.

Бери республиканы районларыны интернатларындан, коррекция школларындан да жюз бла жыйырма сабий келгенди. Сагъыныгъан министерствону къошакъ билим бериу жаны бла бёлюмюню тамадасы Татьяна Касьянова билдиргенгге кёре, быллай сабийлени къуандырыргъа, аланы эслеринде къалырча жумушла бардыруну юсюнден энчи программа жарашдырылгъанды.

Бюгюнгю байрам а физкультура бла байламлы болгъанлыкъгъа, биз анда ким хорлады, ким а къалды деп къарарыкъ тюйюлбюз. Жаланда ала кеслерин халкъ ичинде буюкъмай, жунчумай жюрютюрге юйренселе эди деп, аны излейбиз, дегенди. Сабийлени келе тургъан Жангы жыл бла алгъышлап, «Жакъо» татлы ашарыкъла хазырлагъан фабрика аланы барысына да саугъала хазырлагъанын да билдиргенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыу-2012

Заман кетип барады

Сыйлы жамауат!

Миллет газетибизге жазылыу бошалыргъа бек аз заман къалгъанды. Биз алыкъа бу магъаналы жумушну тамамларгъа жетишалмай тура эсёгиз, бир амал табыгъыз да, почтагъа атланыгъыз.

Жаңы 2012 жылда да сизни бла сау-эсен тюбеширбиз деп ышанабыз.

«Заман» газетни редколлегиясы.

Бизни индексибиз - 51532

Экономика

Инновациялы продукция танг ёсерикди

КъМР-ни Правительствосу «Къабарты-Малкъар Республиканы промышленность стунда машинала ишлеуню, металлны жарашдыруну, тюрсюнлю металлургияны, медицина, жеңгил эм агъач жарашдыруучу бёлюмлени айныгъу» деген, 2010-2016 жылланы ичинде жашауда бардыруллыкъ энчи программаны къабыл этгенди. Анга кёре, промышленность производствода инновациялы продукцияны саны 80 процентге дери жетерикди, деп билдиргендиле тийишли ведомствону пресс-службасындан.

Бу программаны хайырланыу бла 2016 жылда республикада чыгъарыллыкъ эм тышына жибериллик товарланы багъасы 59,1 миллиард сом боллукъду. Промышленность предприятиялада урунгънланы саны да 5 мингнге кёбейирге керекди. Айлыкъ иш хакъны орта эсеби 2010 жыл бла тенглешдиргенде, 2,5 кереден кёпге ёсюп, 21 минг сомгъа дери жетерикди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Жетишим

Алчы жерни ычхындырмайды

Алгъаракълада билдиргенибизча, бизни жерлешибиз Арсен Лилиев армспортдан дунияны чемпиону болгъан эди. Ол Алма-Атада бардырылгъан дунияны 33-чю чемпионатында кеси ауурлугъунда биринчилик алгъанды. Арсен дагъыда Россейни бла Европаны чемпионатларында, Дунияны кубогунда, Кавказ оюнлада да къыйзан эди.

Спортсменни жетишимлери бла КъМР-ни спорт, туризм эм курортла министрини орунбасары Хачим Мамкегов алгъышлагъанды. Арсен, республиканы атындан сермеше, кыысха заманны ичинде, усталыгъын ёсдюрюп, кёп биийик дараджалы турнирледен хорлам бла къайтханды.

Сёзсюз, жаш бек фахмулуду. Аны жетишимлеринде тренер Таймураз Катаевни да кыйыны уллуду, дегенди ол. Хачим Мамкегов экисине да жюрек ыразылыгъын билдиргенди эм мындан арысында да ахшы кёрюмдюле болдурурларын тежегенди.

Арсен кеси айтханнга кёре, эришиуледе ол жаланда биринчи жерни алыр ючюн юрешеди. Экинчими боласа, онунчуму боласа, не башхасы барды, кыятлмай эсенг. Мангаланда жаланда хорлам керекди, дейди спортсмен.

Къртиси бла да, ол арт жылларда алчы жерни хазна ычхындырмагъанды. Жашауун саулай да спорт бла байламлы этеди, башха затха заманы къалмайды. Бусагъатда уа бешинчи январьда АБШ-да боллукъ турнирге хазырланады.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Къууанчлы иш

Эртели муратла толгъандыла

РФ-ни МЧС-ини КъМР-де Баш управленияысыны пресс-службасындан билдиргенлерине кёре, Ташлы-Тала элде от ёчюлтюучюлени депосу ачылгъанды. Ол къууанчлы ишге управленияны тамадасы Сергей Шагин эм Лескен райониу администрациясыны башчысы Арсен Макоев къатышхандыла.

Бу элде от ёчюлтюучюлени бёлюмюн ачагъа деп эртеден айтыла эди. Нек дегенде ташлы-талачыла бла огъары лескенчиле ол жанында орналгъан от ёчюлтюучю деподан иги да узакъда жашайдыла. Техника регламентни жорукъларына кёре уа, белгиленнген жерге специалистле 20 минутну ичинде жетерге керекдиле.

Бюгюнлюкде бу бёлюмде сегизеулен ишлейдиле. Алай аланы санына жуукъ заманда къошуллукъду. Бу жашла кеслерини усталыкъларын Север-Кавказ федеральный округну от ёчюлтюучю командаларыны араларында эришиуде кёргюзтюп, алчыланы къауумна киргендиле.

Ташлы талачыла биогюнлюкде ишлерине керек хар не бла да жалчытылыныпдыла. Ол а алагъа чакъырыугъа терк жетерге онг береди. Андан сора да, аланы солур отоулары да бардыла.

Лескен райониу администрациясыны таматасы Арсен Макоев РФ-ни МЧС-ини КъМР-де Баш управленияысыны та-

матасына бу бёлюмню къурагъа салгъан кыйыны ючюн ыразылыгъын билдиргенди. Сергей Шагин да Ташлы-Талагъа жыру къол бла келмегенди. Ол от ёчюлтюучюлени солуу отоуларына саугъагъа телевизор бла микроволновая печь бергенди, эришиуледе алчыланы саныа тюшгенлери ючюн грамотала бла саугъаланнганды.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

СУРАТДА: Сергей Шагин саугъаларын береди.

Оноу

Мардала салгъандыла

Нальчик шахарны администрациясы пиротехника товарланы сатыу бла байламлы оноу этгенди. Анда адамла сау кюнню тургъан учреждениялада ол продукцияны къалай хайырлагъа керек болгъаныны юсюнден айтылады, от тюшюуден сакъланыуну жорукъларыда келтириледиле.

Алай бла пиротехниканы адамла жашагъан юйледе, ларёклада, киосклада, лотоклада, базарлада бла сатыу бардырылгъан зоналада эм 16 жыллары толмагъанлагъа сатаргъа эркин этилмейди. Бу жорукъла къалай тамаланганларына тийишли ведомствода контроль этерикдиле. Бузукъчула административ жууапха тартыллыкъдыла.

Ислам ОДИЖЕВ.

Нальчик шахарны администрациясыны пресс-службасы.

Ачыкъ жюрекли халда — 2 бет

«Спартак-Нальчикни» келечиси - «Мисс Оригинальность» — 2 бет

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Бегими — 3-4 бетле

Келир ыйыкъгъа TV-ны бла радиону программалары — 5-6 бетле

Депутатла баш финанс документни бирден дурус кёргендиле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Жаланда депутат Александр Банщиковну докладчыгъа дауу болгъанды. Ол инвалидледенсиячыладан алагъа тийишли болгъан къошакъ ахча берилмегенини юсюнден анга кёп тарыгъыула келгенлерин билдиргенди. Министр алай болур амалы жокъду, КъМР-ни Урунуу эмда социальный айныгыу министерствосуну заявкаларында кёргюзтюлген ахча саулай эмда заманында тёленнгенин бек базыныуну айтханды.

Къабарты-Малкъарны Конституциясына тюрлюну киийирилгени бла байламлы республиканы Парламентини бегимине да тюзетиу этерге тюшгенди. Ол а КъМР-ни башчысыны аты бла байламлыды. Белгилисича, 2012 жылдан башлап «республиканы Президенти» дегенни орунуна «республиканы башчысы» деп айтыллыкъды.

Депутатла «Спартак-Нальчик» профессионал футбол клуб» ачыкъ акционер обществону эмда «Теплосервис» ачыкъ акционер обществону къошакъ халда чыгъарылгъан акцияларын Къабарты-Малкъарны къырал иелигине алыргъа республиканы Правительствосуна ыразылыкъларын билдиргендиле.

Ызы бла КъМР-ни Парламентини 2012 жылда жаз башы сессиягъа баш ишлерини улгюлю планын къабыл кёргендиле.

Парламентни жыйылыууна да башха законопроектле да сюзюлгендиле эмда къабыл этилгендиле. Аны ишине Россей Федерацияны Федеральный Жыйылыууну Федерация Советини Аппаратыны консультанты Игорь Митяев да къатышханды.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

Документле

Геккиланы Далхатны жашы Зауурну Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутат полномочияларын болжалдан алгъа тохтатыуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатыны статусуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну 4-чю статьясыны биринчи кесегине «а» пунктуна тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы парламенти **бегим этеди**:

1. «Единая Россия» политика партияны Къабарты-Малкъар регион бёлюмюнден бир республикалы айырыу округда айырылгъан Геккиланы Далхатны жашы Зауурну ол Россей Федерацияны Федеральный Жыйылыууну Къырал Думасыны алтынчы чакъырылыууну депутатына айырылгъаны бла байламлы 2011 жылда 12-чи декабрьден башлап Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутат полномочияларын болжалдан алгъа тохтатыргъа.

2. Геккиланы Далхатны жашы Зауурну Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Бюджет, налогла эмда финансла жаны бла комитетини къауумундан чыгъарыргъа.

3. Бу Бегим къабыл этилген кюнден кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели ЧЕЧЕНЛАНЫ А.

Нальчик шахар, 2011 жылда 15-чи декабрьде, №977-П-П

Нальчикде 2011 жылда декабрьде адамланы кёп санда ууланып ауругъанларыны сылтауларыны эмда андан сора этилген мадарланы юслеринде

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Хайырланыучуланы эркинликлерин эмда адамны ырахатлыгъын къорулауугъа надзор этиную федеральный службасыны Управленияcыны башчысы-Къабарты-Малкъар Республикада баш къырал санитар врач К.Х.Хацуковну эмда «Управляющая компания «Водоканал» муниципальный унитар предприятияны директору А.А.Соблировну Нальчикде 2011 жылда декабрьде адамланы кёп санда ууланып ауругъанларыны сылтауларыны эмда андан сора этилген мадарланы юслеринде билдириулерине тынгылап, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1. Хайырланыучуланы эркинликлерин эмда адамны ырахатлыгъын къорулауугъа надзор этиную федеральный службасыны Управленияcыны башчысы-Къабарты-Малкъар Республикада баш къырал санитар врач К.Х.Хацуковну эмда «Управляющая компания «Водоканал» муниципальный унитар предприятияны директору А.А.Соблировну Нальчикде 2011 жылда декабрьде адамланы кёп санда ууланып ауругъанларыны сылтауларыны эмда андан сора этилген мадарланы юслеринде билдириулерине эсге алырга.

2. Хайырланыучуланы эркинликлерин эмда адамны ырахатлыгъын къорулауугъа надзор этиную федеральный службасыны Къабарты-Малкъар Республиканы Управленияcына санитар болумгъа эмда ичер сууну бла аш-азыкъ продуктланы къоркъуусуз болууларына контрольну кючлендирирге кереклисин эсгертирге.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели ЧЕЧЕНЛАНЫ А.

Нальчик шахар, 2011 жылда 15-чи декабрьде, №984-П-П

Ахшы тюрлениулени хар ким да сезерча

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Электросетьни ишчилери.

Бюгюнлюкде биз эски темир жиплени изоляциялары болгъан ышаннгылыла бла алышындырабыз. Ал жыллада уллу желле урсала, Тырныауузну тийресинде – Суу къошда, Гиркожанда, Камукда - темир жипле терк-терк юзюлюп, адамла къыйналып тургъандыла. Энди ол тюрлю авария жокъдула. Кёнделенде, Лашкутада, Быллымда орамланы жарытыу жаны бла кёп иш этиледи. Жуукъ заманда Огъары Бахсанда да жангыдан къыркъ чакълы чыракъ жанарча ишле бардырыладыла.

Тюз бусагъатда окъуна районда бек уллу «Соцгород» подстанцияны эски затлары кетерилип, аланы орунларына кючлю трансформатор бла шёндюгюлю оборудование орнатыла турадыла. Ол хайырланылыргъа берилсе уа, жаланда Тырныауузда угъай, саулай Минги тауну тийресин электрокюч бла ышаннгылы жалчытыргъа онг берликди. Бек алгъа подстанцияны кючю аварияла болгъан кезиуледе – къар юзюлген, къаядан таш оюлгъан, жер кёчген дегенча табийгъат къыйынлыкъла бла байламлы электроызлагъа тюшген хатаны кетерген заманда - толу хайырланыллыкъды. Аллай кезиуле уа тау жерледе терк-терк боладыла.

Быйыл бизни сетьлеribизни юслери бла элли миллион киловатт-сагъат электрокюч жиберилгенди, аны багъасы уа 167 миллион сом болгъанды. Быллтыр бла тенглешдиргенде, электрокючню хайырланы быйыл иги кесекге азаягъанды. Аны алай болууна уа районну жеринде терроризмге къажау операцияны низамы киийирилгени эм Минги тауну тийресине туристлени аз келгенлери бла байламлыды. Болсада суукъла келгенли электро кючню хайырланы кёбейгенди. Алай хайырланнган электрокючюлери ючюн адамланы тёлерик борчлары ёсе баргъаны бизни тынгысыз этеди. Аны хатасы битеу халкъгъа жетеди. Энчи белгилеп айтсакъ, жайны исси кюнлеринде энергия бла жалчытхан организациялагъа суу жыйылгъан мекямлада токну тохтатыргъа тюшеди. Алай бла шахаргъа суу толу ёлчемде берилмейди.

Дагъыда быллай бир шартны белгилерге керекди. Тырныауузда кёп къатлы юйлени ичлеринде электросетьлеге киши къарамайды, алада этиллик жумушлагъа къайгъырыу жокъду. Адамла уа аллай жумушларын бизге айтадыла. Биз аллай тилеклени сан этмей кюймайбыз, къолубуздан келгенича болушабыз. Алай неси ишибизни тамамларгъа кюрачыллыкъ заманыбыз, кючюбюз тышына кетеди. Электрокючню урлагъанла да бардыла. Алагъа къажау кюреш тохтаусуз бардырылады.

Быйыл бизни электромонтёрларыбызны быллай командасы инженер Антонина Науланхону башчылыгъында Къабарты-Малкъарны юлешиучю сетьлерини электро монтёрларыны арасында бардырылгъан эришиуде биринчи жерни алгъанды. Ол а бизни электриклерибизни иш кёллюлюклерин эм билимлиликлерин, усталыкъларын кёргюзтеди. Ол хорламгъа юлюш къошхан адамларыбызны атларын белгилеуню тийишли кёреме: электромонтёрла Таппасханланы Ольга, Таграй Мирзабабаев, Полюйланы Хасан, мастерле Акушулланы Рашид, диспетчер Маргарита Благодатских.

Биз байрам кюнлерибизде алчыларыбызны атларын айтабыз. Бу жол саугъа алырга быллай адамларыбыз кёргюзтюлгендиле: Акушулланы Рашид, электромонтёрла Жанатайланы Мухтар, Александр Вольвач, водитель Будайланы Азамат, операторла Ольга Хомякова, Насыплыланы Анжелика, Элбрусда подстанцияда Хапаланы Якъуб, электрослесарь Владимир Смоляков.

Биз мындан ары да бютюнда ахшы ишлерге таукелбиз. Энергетиклерибизни озгъан байрамлары бла алгъышлайма, алагъа саулукъ, узакъ ёмюр, кюлайлы жашау тежейме.

Ушакъны **ТЕМИРЛАНЫ Анатолий** жазгъанды.

Тюбешиу

Ачыкъ жюрекли халда

Озгъан байрым кюн Огъары Малкъарда Совет Союзну Жигити Уммайланы Мухажирни атын жюрютген 1-чи номерли орта школда жазыучу эм журналист Османланы Хыйсаны «Малкъар уя» деген жангы китабыны презентациясы болгъанды. Сабийле, устазла да анга бек тынгылы хазырланнганлары кёрюнюп тура эди.

Жыйылыула бардырылыучу уллу залны сахнасында Хыйсаны китапларындан эмда школчула аны чыгъармаларына кёре ишлеген суратладан кёрмюч къурагъандыла. Кеслери да жазыучу бла тюбешиугге аслам санда келгендиле. Ол, керти да, сейирлик болгъанды.

Школну директору Къарчаланы Халимат жыйылгъанланы Османланы Хыйсаны жашауу, аны чыгъармачылыкъ, журналистика ишлери бла шагъырей этгенди. Абадан классланы окъуучулары Къубадийланы Гульнара бла Улбашланы Тахир а авторну «Анамы уруучгъу» деген китабындан сахна оюн кёргюзтгендиле. Капарларындан юзюклени Темуккуланы Фатимат, Занибекланы Альбина, дагъыда башхала окъуъгандыла.

Осман улу къызчыкъла бла жашчыкъла китапланы тынгылы окъуп, андан оюм эте билгенлери ючюн ыспас этгенди, тюбешиную кърагъанлагъа жюрек ыразылыгъын билдиргенди. «Огъары Малкъар - бизни эски журтубузду, элибизди. Аны себепли бери чакъырылгъаныма артыкъда бек къууанганма»,- деп, ол кесини жазыу ишге, журналистикагъа да къалай келгенини юсюнден хапар айтханды. Сууланы, жерлени, эллени эрттеден къала келген атларны унутулуп къалмаз ючюн кюрешгенин да билдиргенди.

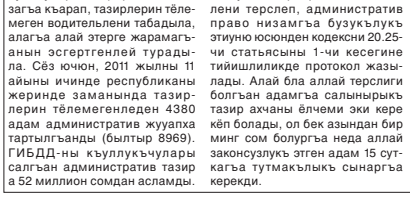

Хыйса бла келген къонакъла эм устазла.

Ёсюп келген жашла бла кызыла тарыхны тынгылы билирге, аладан сора келлик тёлюлеге унутдурмай ётдюрюрге керекликсин да чертгенди. «Биогюнлюкде аппаларыгъыздан, энналарыгъыздан эрттегили таурухланы, хапарланы эшитгегиз, жазып алыгъыз, газетге жиберигиз. Андан сора да, сиз, сабийле, назмула, хапарла жаза турыгъуз. Кюнден-кюннге игиден- иги жазарсыз, аны бла, ким биледи, жазыучула, поэтле да болурсуз»,- дегенди. Жаш тёлюю терен билим алырга, окъургъа кереклилигин да эсге салгъанды. Ызы бла залда олтургъанланы кёп соруулары-ны газетде чыкъгъан тарых магъаналы материалларын жыйышдырып, сакълап тургъанларын, аланы бютюнда бек сюйюп окъуъганларын айтхандыла. Аны статьялары ариу, тап, шатык тил бла жазыладыла, дегендиле.

Устаз Темуккуланы Адил Хыйсаны юсюнден не кёп айтылса да, артыкъ болмазлыгъын чертип, былай къошханды: «Хыйсагъа малкъар, къарачай халкъ да борчлуду. Нек дегенде он эки да аланы тарыхындан иги кесек хапар жыйышдыргъанды. Жазгъан затланы илму, художествелу да магъанасы барды.

Газетни бетлеринде он бас-малагъан эрттегили суратла уа къаллай бир хайырлыдыла. Алада кёпле кеслерин, жууукъларын таныйдыла, кёредиле, ол а бек багъалыды, мен оюм эттенген. Литература ол тенгиз кибикди, Хыйса аны ортасына жетгенди, сиз а, сабийле, аны жолун андан ары бардырлыкъласыз».

- Газетде материалларын окъуп, мен аны туугъан кюнюнден бери таныгъанча болгъанма. Ол жерлени тюз атларын ачыкълайды. Аны уа не багъасы барды,-дегенди Къарчаланы Халимат.

Ол тюбешиуде сёлешгенлени араларында устаз Атабийланы Захида, Хыйсаны ата къарындашы Османланы Бахау, дагъыда башхала да болгъандыла. Ала авторну, аны чыгъармачылыгъыны юсюнден да айтхандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Суратланы автор алгъанды.

Сууаплыкъда марда жокъ

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Татьяна Касьянова сабийлени алгъышлайды.

Жашчыкъла бла къызчыкъла сагъынылгъан аралагъа жюрюген тенглери хазырлагъан концерт программагъа къарагъандыла. Аланы биргелерине ойнагъандыла, тепсегендиле. Физкультура эришиулеге къатышыргъа сюйгенле уа кеслерин сынагъандыла.

Бу байрамгъа акъ суучула Тюбейланы Азнауур, Созайланы Лейла эм Шунгарланы Эльвира кеслерини физкультурадан устазлары Бачиланы Борис бла бирге келгендиле. Биринчи тогъузунчу классны окъуучусуду. Ол быллай байрамлагъа эндиге дери да къатыша тургъанын, ала уа анга жашаугъа башха кёзден къарагъса, кесини ючюн сынап, нени эталлыгъын, нени уа алыкъа эталлмазлыгъын билирге болушханларын айтхандыла. Бютюнда бег а, дегенди ол, мен кесиме нёгерле да тапханым ючюн къуунама.

Устаз Бачиланы Борис а быллай байрамлада бу сабийлени онглары, къарыулары жылданжылгъа къалай тюрленнгенин эслерге боллугъуну юсюнден айтханды. Алагъа кеси тенглерини араларында болуу кюч бергенин, чексиз уллу магъананы тутханын да ангылатханды.

Айхай да, сабийге, тышына чыгъып, халкъны кёрген, концертге къарагъан-ол насыпды, къууанчды. Алай ала саулукъларындан къыйналгъанла болгъанларын эсге алып, анча заманны ичинде сюелип турмазха этилсе уа, андан да иги боллукъ эди.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

Къармашыу

Фермер

Герпегежде жашагъан Бёзюланы Магомет мындан беш жыл алгъа кесини малчы фермасын къурагъа таукел болады. Къурагъан да этеди, атына да «Дарган» деп атайды. Хумалан жайлыкъда арендагъа жер да алады. Бек биринчиден, малчылагъа юй ишлейди, ызы бла мал орунла да салады. Алагъа электрокюч да тартдырады. Къыйын болсада, эки километр жерге быргъыла салдырып, суу келирча да этеди.

Бийик тау мюлкде Магометни бир эллилери Османланы Залим, Кючмезланы Азнор, Уяналаны Хасан ишлейдиле, фермада болгъан затлагъа да ала жууаплыдыла. Валерий Царев а Нальчикден баргъанды ары. Сокъуранмайды. Малчыла, кече-кюн да фермада туруп, малла кютедиле, бичен хазырлайдыла.

Бёзюланы Магомет малчыланы ишлерин бир кесек окъуна женгиллирек, аланы жашауларын игирек этер ючюн, къолундан келгенни аямайды. Аны ючюн деп тийишли техника да алгъанды. Аны къолунда ишлегенле иш хакъларына да ыразыдыла.

Бусагъатда жылы, жарыкъ кюнлени хайырланып, малчыла тууарланы, къойланы да бир ненча сагъатха кютерге чыгъарадыла. Ингириккде уа аланы куудушларында ариу ийисли тау бичен сакълайды.

-Бизни ата-бабаларыбыз малчылыкъ бла бошдан кюрешмегендиле,-дейди Бёзю улу. - Тау жерледе эл мюлкню бу бёлюмю айныкъды.

Мюлкню иеси мындан ары да малланы, алай эсе уа, ишчи жерлени да аслам эте барыр муратлыды.

Бизни корр.

Конкурс

«Спартак-Нальчикни» келечиси - «Мисс Оригинальность»

Россейни футболдан премьер-лигасы быйыл биринчи кере болельщик къызланы араларында «Мисс РФПЛ» конкурсну бардыргъанды. Анга хар командадан да бирер адам къатышханды. Март айдан бери ала ючюн жарсыгъанла къол кётюрююну бардыргъандыла.

Кёп болмай а Самара шахарны «Арена» спорт комплексинде конкурсну финалы ётгенди. Анга, «Терек» командадан сора, битеу футбол клубланы келечилери къатышхандыла. «Спартак-Нальчикни» уа анда Алема Карданова кёргюзтгенди.

Конкурсну жюрии биринчи жерге «Кубань» футбол клубну келечиси Алина Чусыну тийишли кёргенди. Нальчикчи къыз а анда «Мисс Оригинальность» эм кёп сыйлы саугъала къоллу болгъанды.

Эндиги жылгъы конкурсну финалын а Краснодарда бардырыргъа деп оноу этилгенди. Аны эришиую къурагъанла, «Евровидениядача», быйыл хорлагъанны тууган жеринде ётдюрюрге, дегендиле.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Адам эм закон

Полициячыла тазирлени тёлетедиле

Жол-патруль службаны къуллукъчулары информация базагъа къарап, тазирлерин тёлеменген водительлени табадыла, алагъа алай этерге жарамагъанын эсгертгенлей турадыла. Сёз ючюн, 2011 жылны 11 айыны ичинде республиканы жеринде заманында тазирлерин тёлемегенледен 4380 адам административ жуупха тартылгъанды (былтыр 8969). ГИБДД-ны къуллукъчулары салгъан административ тазир а 52 миллион сомдан асламды.

Закон бла тохташдырылгъан кезиуге тазирлерин тёлемегенлени терслен, административ право низамгъа бузукълукъ этиную юсюнден кодексни 20.25-чи статьясыны 1-чи кесегине тийишлиликде протокол жазылады. Алай бла аллай терслиги болгъан адамгъа салынырыкъ тазир ахчаны ёлчеми эки кере кёп болады, ол бек азындан бир минг сом болургъа неда аллай законсузлукъ этген адам 15 сутгъа тутмакълыкъ сынаргъа керекди.

Къабарты-Малкъарда МВД-ны УГИБДД-сы тазирле замансында тёленирлерин излейди. Ала къаллай бир болгъанларын жашагъан жеригизде автоинспекциялада неда специализациялынган батальонда билирге боллукъсуз. Аны адреси былайды: **Нальчик шахар, Промышленный орам, 18-чи юй**. Телефону: **49-56-20**.

Аскер МАРЕМКУЛОВ,

КъМР-де МВД-ны ГИБДД-сыны жол-патруль службасыны полкуну бёлюмюню начальниги.